

ZARZĄD GMINY KOLNO

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZEŻO**

GMINY KOLNO

tom 2

Diagnoza

ŁOMŻYŃSKI ZESPÓŁ PROJEKTOWO - INWESTYCYJNY

SPIS TREŚCI

TOM 1

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

I. Struktura funkcjonalno - przestrzenna

1. Położenie i ogólna charakterystyka gminy	str. 4
2. Sieć osadnicza	str. 4
3. Struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy	str. 6

II. Środowisko przyrodnicze

1. Ocena lokalnych zasobów środowiska przyrodniczego	str. 11
2. Obiekty i obszary prawnie chronione	str. 20
3. Zagrożenia i degradacja środowiska przyrodniczego	str. 25
4. Funkcjonowanie środowiska przyrodniczego	str. 29

III. Środowisko kulturowe

1. Tereny i obiekty objęte ochroną konserwatorską	str. 30
2. Zabytki i stanowiska archeologiczne	str. 33
3. Zasady ochrony konserwatorskiej	str. 34

IV. Sfera społeczna

1. Rozwój demograficzny	str. 37
2. Rynek pracy	str. 39
3. Warunki życia ludności	str. 40

TOM 2

V. Sfera gospodarcza

1. Rolnictwo	str. 45
2. Pozarolnicza działalność gospodarcza	str. 57
3. Turystyka i wypoczynek	str. 58

VI. Infrastruktura techniczna

1. Komunikacja	str. 59
2. Zaopatrzenie w wodę	str. 65
3. Odprowadzenie ścieków	str. 69
4. Zaopatrzenie w gaz	str. 69
5. Elektroenergetyka	str. 70

VII. Synteza uwarunkowań rozwoju gminy str. 75

Załączniki graficzne:

- „Struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy Kolno” w skali 1:25 000
- „Infrastruktura techniczna gminy Kolno” w skali 1:25 000
- „Uwarunkowania środowiska przyrodniczego” gminy Kolno w skali 1:25 000.

V. SFERA GOSPODARCZA

1. ROLNICTWO

1.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Obszar gminy pod względem przydatności dla produkcji rolnej jest zróżnicowany. Warunki przyrodniczo-glebowe pozwalają na wyodrębnienie dwóch jednostek strukturalnych, a mianowicie:

I – rolnicza – o dominującej funkcji produkcji rolniczej, obejmuje znaczną część gminy z dużym udziałem gruntów ornych i charakteryzuje się:

- wyższą jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej ze znacznym udziałem około 40% gruntów kl. III i IV,
- rolniczym wykorzystaniem całego kompleksu,
- dobrze rozwiniętą produkcją zwierzęcą, szczególnie w zakresie produkcji mleka,
- niskim udziałem lasów w powierzchni ogólnej jednostki.

II – rolniczo – turystyczna obejmuje teren zachodni gminy określonej granicami obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi i charakteryzuje się:

- dużą mozaikowością użytków rolnych i użytków leśnych,
- znacznym udziałem lasów,
- przewagą gruntów słabej jakości kl. V – VI,
- ograniczonymi możliwościami produkcji roślinnej na znacznym obszarze jednostki,
- rozwiniętą produkcją zwierzęcą w zakresie hodowli bydła,
- dużym udziałem użytków zielonych.

Poziom uzyskiwanej z rolnictwa produkcji, wynika z jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. O tej jakości decyduje szereg czynników a mianowicie:

1) Klasyfikacja gruntów

Według danych zawartych w materiałach IUNG w Puławach dotyczących waloryzacji agrokologicznej obszaru Zielonych Płuc Polski woj. łomżyńskiego z 1994 r. klasyfikacja gminy przedstawia się jak niżej:

- grunty orne – ogółem 14 746 ha, w tym:

III a	78 ha	0,5 %
III b	619 ha	4,2 %
IV a	1844 ha	12,5 %
IV b	3537 ha	24,0 %

V	4860 ha	33,0 %
VI	3303 ha	22,4 %
VI _z	505 ha	3,4 %

- użytki zielone – ogółem 5803 ha, w tym:

II	1 ha	0 %
III	252 ha	4,3 %
IV	2429 ha	41,9 %
V	2023 ha	34,9 %
VI	1000 ha	17,2 %
VI _z	98 ha	1,7 %

Powierzchnia użytków rolnych na terenie gminy Kolno wynosi 20549 ha: grunty orne stanowią 71,8%, użytki zielone 28,2 %. Użytki rolne na terenie gminy są słabej jakości, ponad 50% stanowią gleby V – VI_z klasy bonitacyjnej.

Klasa bonitacyjna będąc dobrym wskaźnikiem wartości użytkowej gleb, nie zawsze w pełni informuje nas o ich rolniczej przydatności. Rolę tę, spełniają kompleksy przydatności rolniczej, które łączą gleby o zbliżonych wartościach agroekologicznych.

O zakwalifikowaniu gleby do określonego kompleksu decyduje szereg czynników, a głównie: skład granulometryczny, budowa profilu glebowego, warunki wodne, rzeźba terenu, warunki klimatyczne i stopień kultury. Czynniki te wyceniane są w punktach. Suma punktów stanowi wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Wskaźnik ten dla gminy wynosi ogółem 52,2, wobec 48,6 dla powiatu i 54,3 dla województwa. Wartość poszczególnych elementów to:

- jakość i przydatność gleb	-	37,7
- agroklimat	-	8,4
- rzeźba terenu	-	3,9
- warunki wodne	-	2,2

Wskaźniki określające jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej są wyższe od wskaźników w skali powiatu, jednak znacznie niższe od wskaźników województwa.

Głównym elementem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej i określenie potencjalnych możliwości gleb jest ich jakość. Ze względu na duże zróżnicowanie jakości gruntów wyodrębniono według kompleksów grupy gleb:

- dla gruntów ornych:

I dobre i średnie – kompleksy 2,3,4,8 zajmują powierzchnię –	3401 ha – 20,6%
II słabe – kompleks 5	– 3780 ha - 22,9%
III bardzo słabe - kompleksy 6,7 i 9	- 9327 ha - 56,5%
Razem	16508 ha

- dla użytków zielonych:

kompleks 1 z – bardzo dobry i dobry	- 1 ha - 0,0%
kompleks 2 z – średni	- 2780 ha - 44,8%
kompleks 3 z – słaby i bardzo słaby	- 3420 ha - 55,2%
Razem	6201 ha

Gmina Kolno posiada ograniczone możliwości produkcji zbóż intensywnych. Kompleksy dobre i średnie stanowią zaledwie 20 % powierzchni, a bardzo słabe prawie 60 %.

W użytkach zielonych sytuacja jest również niezadawalająca, kompleksy dobre nie występują, udział średnich i słabych jest do siebie zbliżony.

Zdecydowanie słabszej jakości gleby występują w zachodniej części gminy, lepsze z większym udziałem kompleksów dobrych i średnich oraz zbożowego dobrego obejmują część południową i wschodnią.

Rejon zachodni stanowi dolinę rzeki Pisy, gleby słabe, duża lesistość terenu, ponad 60% użytków rolnych gminy, zajmują gleby o okresowym i stałym niedoborze wody.

Utrudnieniem przy uprawie gleb jest ich kamienistość. Według danych zebranych w trakcie redakcji map glebowo-rolniczych stwierdzono, że w gminie Kolno 2840 ha gleb jest silnie zakamienionych.

2) Melioracje rolne

Zgodnie z informacją Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku wg stanu na dzień 31.12.1998 r. zostało zmeliorowanych 47,6% użytków rolnych, na powierzchnię wymagającą melioracji 6006 ha zmeliorowano 2857 ha, grunty orne odpowiednio 33,5% (wymagających 827 ha, zdrenowano 277 ha), użytki zielone 49,8% (wymagających 5179 ha zmeliorowano 2580 ha).

Potrzeby melioracyjne na terenie gminy są duże, wskaźnik zmeliorowania jest niższy od średniej powiatu 53,8% oraz województwa 59,2%. Dodatkowo potrzeby powiększa dekapitalizacja urządzeń melioracyjnych, zrealizowanych na terenie gminy Kolno ponad 30 lat temu.

1.2. Struktura użytków gruntowych

Zgodnie z wykazem gruntów na dzień 1.01.2000 r. struktura użytków na terenie gminy Kolno przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)	%
użytki rolne	20478	72,6
w tym: orne i sady	14707	71,8
łąki	3164	15,5
pastwiska	2607	12,7
lasy i grunty zadrzewione	5884	20,8
grunty zabudowane i zurbanizowane	1122	4,0
w tym:		
tereny komunikacyjne	688	61,7
tereny mieszkaniowe	405	36,4
zurbanizowane tereny niezabudowane	6	0,5
użytki kopalne	15	1,4
tereny różne	10	0,1
nieużytki	510	1,8
wody	209	0,7
ogółem	28213	100,0

Obszar gminy charakteryzuje:

- udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej gminy jest na poziomie wskaźnika dla całego powiatu,
- udział użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych stwarza warunki do rozwoju hodowli bydła.

1.3. Struktura władania gruntami

l.p	Nazwa sektora władającego	Powierzchnia (ha)	%
1.	Grunty skarbu państwa	3730	13,2
	W tym: przekazane w użytkowanie wieczyste	7	0,2
	AWR SP	422	11,3
	PGL	3014	80,8
2.	Grunty komunalne, w tym:	560	2,0
	zasób gruntów,	100	20,9
	grunty komunalne w posiadaniu jednostek organizacyjnych gminy i związków międzygminnych	459	78,8
3.	Grunty osób fizycznych,	23514	83,4
	w tym: nie wchodz. w skład gospod. rolnych	210	0,8

4.	Grunty spółdzielni	1	0,0
5.	Grunty kościołów i wspólnot wyznaniowych	37	0,1
6.	Grunty wspólnot gruntowych	378	1,3
	ogółem	28220	100,0

W strukturze władania gruntami dominuje sektor prywatny. Znaczny udział stanowią grunty Skarbu Państwa zwłaszcza Agencji Własności Rolnej i Państwowego Gospodarstwa Leśnego. Grunty komunalne obejmują przede wszystkim drogi gminne i rolnicze oraz działki zabudowane obiektami użyteczności publicznej. Niezabudowana działka w Gietkach przeznaczona jest do sprzedaży na cele rekreacyjne. Ponadto gmina dysponuje wolną działką w Truszkach i Koźle z wykorzystaniem pod budowę obiektów usługowych.

Grunty Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa użytkowane przez Ośrodek Hodowli Zawodowej w Grabowie. Obecnie całe gospodarstwo o powierzchni 426 ha wraz z budynkami i inwentarzem 80 krów mlecznych zostało wydierżawione osobie fizycznej. Dotychczasowy kierunek produkcji rolnej zostanie utrzymany. Podstawowym oprócz produkcji roślinnej będzie hodowla bydła mlecznego.

1.4. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych

Według spisu rolnego z 1996 r. struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw i działek rolnych według grup obszarowych użytków rolnych przedstawia się następująco:

Grunty obszarowe w ha	Ilość gospodarstw (szt.)	%
Do 1 ha	90	
1-2 ha	44	2,8
2-3 ha	26	1,7
3-5 ha	86	5,5
5-7 ha	118	7,5
7-10 ha	268	17,0
10-15 ha	498	31,6
15-20 ha	309	19,6
20-30 ha	169	10,8
30-50 ha	51	3,2
50-100 ha	6	0,3
Razem	1666 / 1575	100,0

Na terenie gminy występuje 1575 gospodarstw rolnych. Korzystna jest struktura obszarowa gospodarstw. 65,5% stanowią gospodarstwa o powierzchni powyżej 10 ha. Udział gospodarstw o powierzchni ponad 50 ha chociaż jest niewielki 0,4% przekracza jednak wskaźnik województwa, który wynosi 0,3% ogółu gospodarstw. Średnia liczba działek w gospodarstwie wynosi 5,3, zaś średnia powierzchnia działki 3,0 ha, natomiast średnia odległość od siedliska do najdalej położonej działki wynosi 5,2 km. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 15,7 ha przy średniej województwa 13,5 ha. Średnia powierzchnia użytków rolnych 13,5 ha, województwo 11,1 ha.

1.5. Charakterystyka gospodarstw rolnych

Zgodnie z danymi spisu rolnego z 1996 r. na terenie gminy gospodarstwa rolne należą do grup społeczno-ekonomicznych wg następujących typów:

1. typ I rolniczy	1193
2. typ II rolniczo-pracownicze	53
3. typ III pracownicze i pracowniczo-rolnicze	112
4. typ IV emerytów i rencistów	102
5. typ V z pozarolniczą działalnością gospodarczą	16
6. typ VI utrzymuje się z niezarobkowych źródeł utrzymania	17
7. typ VII pozostałe	78

Gospodarstwa typowo rolnicze stanowią 75,9% ogółu gospodarstw, rolniczo-pracownicze oraz pracowniczo - rolnicze 10,5%, emerytów i rencistów 6,5%.

Gospodarstwa rolne wg prowadzonej działalności:

- nie prowadzące żadnej działalności rolniczej	22
- prowadzące działalność wyłącznie i głównie na potrzeby własne	199
- prowadzące działalność głównie na rynek	1316
- prowadzące pozarolniczą i rolniczą działalność	34

Gospodarstwa rolne wg kierunku produkcji:

- roślinna	199
- zwierzęca	549
- mieszana	812

Nie prowadzą żadnej produkcji jedynie 11 gospodarstw, dominuje produkcja mieszana z reguły produkcja roślinna podporządkowana produkcji zwierzęcej.

Na terenie gminy 1185 gospodarstw utrzymuje się wyłącznie z pracy we własnym gospodarstwie, 497 deklarowało się podczas spisu jako rozwojowe, oraz 371 jako nierozwojowe. Wśród gospodarstw rolnych duży udział stanowią gospodarstwa o wysokiej produkcji towarowej (15000 zł).

Wartość produkcji towarowej:

2501	-	4999 zł	-	9,6%	gospodarstw
5000	-	14999 zł	-	46,4%	gospodarstw
15000	-	i więcej	-	44,0%	gospodarstw

Produkcja towarowa na 1 gospodarstwo wyniosła 15888 zł, na 1 ha użytków rolnych 1149 zł, na 1 pełnozatrudnionego 6862 zł.

Wydatki poniesione na cele inwestycyjne oraz na bieżącą produkcję rolniczą stanowiły 24,7% towarowej produkcji rolniczej.

1.6. Ludność zamieszkała w gospodarstwach rolnych

Ludność faktycznie zamieszkałą w gospodarstwach domowych z użytkowaniem gospodarstwa rolnego według spisu z roku 1996 wynosi 7850.

Sytuację wg grup ekonomicznych wieku przedstawia tabela:

Wyszczególnienie o - ogółem m - mężczyźni k - kobiety	W wieku					
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym			poprodukcyjnym	nieprodukcyjny na 100 osób w wieku produkcyjnym
		razem	mobilnym	niemobilnym		
o - 7850	2463	4050	2744	1306	1337	93,8
m - 3979	1217	2272	1518	754	490	78,2
k - 3871	1246	1778	1226	552	847	132,0

Ludność wg wieku przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie o - ogółem m - mężczyźni k - kobiety	W wieku							
	0 - 14	15 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	65 lat i więcej
o - 7850	2146	558	1127	937	813	727	401	1141
m - 3979	1050	284	611	543	446	350	205	490
k - 3871	1096	274	516	394	367	377	196	651

Z informacji zawartej w tabelach wynika, że wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym jest niezbyt korzystny, 48,4% stanowi ludność zamieszkała w gospodarstwach w wieku przed i poprodukcyjnym.

Struktura wieku użytkowników gospodarstw rolnych kształtuje się jak niżej:

Wyszczególnienie	W wieku						
	15 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 64	65 lat i więcej
o - ogółem							
m - mężczyźni							
k - kobiety							
o - 1661	9	225	417	439	328	96	147
m - 1435	7	207	380	387	288	78	88
k - 226	2	18	37	52	40	18	59
ogółem %	0,5	13,6	25,1	26,4	19,7	5,8	8,8

Struktura wieku użytkowników gospodarstw jest korzystna i stwarza szansę rozwoju, bowiem 65,6% użytkowników to osoby do lat 50, natomiast tylko 8,8% osiągnęło wiek emerytalny.

Użytkownikami indywidualnych gospodarstw rolnych dla których praca we własnym gospodarstwie stanowi wyłączne lub główne źródło utrzymania są:

a) w wieku produkcyjnym mobilnym

mężczyźni - 718 osób

kobiety - 58 osób

b) w wieku produkcyjnym niemobilnym

mężczyźni - 441 osób

kobiety - 40 osób

c) w wieku poprodukcyjnym

mężczyźni - 37 osób

kobiety - 18 osób

Struktura wieku tej grupy gospodarstw rolnych jest korzystna, tylko 4,2% stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym.

Wskaźnik ludności wiejskiej przypadający na 100 ha użytków rolnych wynosi 38,3 osoby (województwo 42,7 osoby, w kraju 79 osób), pracujących w rolnictwie 4179 osób.

Współczynnik aktywności wynosi 81,6 i jest niższy od wskaźnika w byłym województwie łomżyńskim 82,4.

Wg danych Spisu Rolnego struktura wykształcenia użytkowników gospodarstw rolnych przedstawia się następująco:

- wyższe, w tym	-	9
rolnicze	-	1
- policealne	-	11
- średnie zawodowe, w tym	-	125
rolnicze	-	49
- średnie ogólnokształcące, w tym	-	18
rolnicze	-	85
- podstawowe ukończone	-	966
- nie ukończone i bez wykształcenia	-	85
- kursy rolnicze	-	709

Wykształcenie właścicieli gospodarstw rolnych należy ocenić jako niskie, ponieważ ponad 60% są to osoby z wykształceniem podstawowym i podstawowym nieskończonym. Generalnie lepiej wykształcone są młodsze roczniki oraz użytkownicy gospodarstw obszarowo większych.

W indywidualnych gospodarstwach rolnych pracuje ogółem 4179 osób, co stanowi 53,2% ludności zamieszkałej we wsi. Na jedno gospodarstwo przypada 2,79 osoby.

1.7. Charakterystyka produkcji rolnej

Biorąc pod uwagę warunki przyrodnicze obszar gminy charakteryzuje się dużym udziałem uprawy zbóż, a zwłaszcza żyta oraz ziemniaków. W produkcji zwierzęcej dominują gospodarstwa ukierunkowane na produkcję mleka, w mniejszym stopniu na produkcję mięsa wieprzowego.

Produkcja roślinna i zwierzęca w ostatnich latach kształtowała się następująco:

Powierzchnia zasiewów głównych ziemiopłodów:

Wyszczególnienie	1990		1996	
	ha	%	ha	%
Zboża podstawowe	10900	73,0	10110	73,0
w tym: pszenica	624	5,7	396	3,9
żyto	5590	37,5	4949	49,0
ziemniaki	2920	19,6	3058	22,1
przemysłowe	44	0,3	-	-
w tym:				
buraki cukrowe	-	-	-	-
pozostałe	1060	7,1	683	4,9
Razem zasiewy	14924	100,0	13851	100,0

Plony zbóż podstawowych i ziemniaków:

v - łącznie z miastem

Wyszczególnienie	Gmina			Województwo
	1990	1996	1998	
pszenica	30,2	24,1	x	28,4
żyto	21,9	23,0	21,5	22,0
jęczmień	26,8	23,1	21,6	25,4
owies	24,5	22,0	22,0	22,6
pszenżyto	26,9	27,1	x	27,6
ziemniaki	215	210	x	199

x - brak danych

Gospodarstwa ukierunkowane na określony kierunek produkcji:

Lp	Miejscowość	Ilość gospodarstw (sztuki)		
		produkcja mleka	żywiec wieprzowy	produkcja drobiu
1.	Borkowo	5	-	1
2.	Brzózki	3	-	-
3.	Brzozowo	4	-	-
4.	Czerwone	3	4	-
5.	Danowo	1	-	-
6.	Filipki Duże	2	-	-
7.	Filipki Małe	4	-	-
8.	Stary Gromadzyn	1	-	-
9.	Gromadzyn Wykno	1	-	-
10.	Gietki	1	-	-
11.	Górskie	-	1	-
12.	Glinki	1	-	-
13.	Janowo	2	-	-
14.	Kolimagi	3	-	-
15.	Kielcze Kopki	3	1	-
16.	Kowalewo	2	-	-
17.	Kumelsk	2	-	-
18.	Kozioł	1	-	-
19.	Stare Kielcze	1	2	-
20.	Lachowo	1	-	-
21.	Okurowo	1	-	-
22.	Pachuczyn	-	2	-
23.	Rydzewo	-	1	-
24.	Truszki Kucze Potary	3	-	-
25.	Truszki Zalesie	3	-	-
26.	Tyszki Łabno	1	1	-

27.	Tyszki Wądołowo	-	1	-
28.	Wincenta	-	-	2
29.	Waszki	2	-	-
30.	Wykowo	-	1	-
31.	Wścieklice	-	1	-
32.	Zabiele	2	1	-
33.	Żebry	2	1	-
	Ogółem: gmina	55	17	3

Hodowla bydła jak i trzody chlewnej prowadzona jest przez praktycznie wszystkie gospodarstwa lecz w mniejszym zakresie niż wymienione w tabeli. Produkcja zwierzęca w zakresie hodowli bydła i trzody chlewnej w ostatnich latach utrzymywała się na tym samym poziomie, a nawet nastąpił wzrost pogłowia bydła.

Aktualnie rolnicy gminy Kolno posiadają około 12500 sztuk bydła, w tym 6645 krów, co daje obsadę na 100 ha UR odpowiednio 59 i 31 sztuk. Właściwy materiał hodowlany jest zabezpieczony poprzez punkty inseminacyjne funkcjonujące w miejscowościach: Kolno, Janowo, Borkowo, Stary Gromadzyn, Truszki Zalesie, Zabiele Zakaleń.

Wyszczególnienie	Rok	
	1988	1996
Bydło ogółem	12779	12626
w tym: krowy	6376	6637
Trzoda chlewna	33611	33682
w tym: lochy	3014	2951
owce	2216	179
konie	1221	577

Zmniejszyła się hodowla owiec i koni. Kierunek produkcji rolnej kształtuje przede wszystkim popyt i ceny. Opłacalność i zbyt produkcji mleka oraz udział użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych predysponują gminę do prowadzenia hodowli bydła.

W roku 1998 Spółdzielnia Mleczarska skupiła 20154333 litrów mleka, w 1999 – 19519765 litrów. 102 rolników posiada obory przystosowane do bezpośredniego odbioru mleka.

Na terenie gminy wysoka jest produkcja trzody chlewnej. Aktualnie rolnicy hodują 33465 sztuk trzody, w tym 2896 loch. Daje to obsadę na 100 ha UR odpowiednio 157 i 13 sztuk.

Cztery gospodarstwa prowadzą produkcje drobiarską:

we wsi Zabiele – produkcja brojlerów – 25.000 szt.

Borkowo – produkcja brojlerów – 25 000 szt.

Wincenta – kury nioski – 50 000 szt.

Drugie gospodarstwo

Wincenta – kury nioski – 100 000 szt

Linie technologiczne u hodowców drobiu pochodzą z krajów UE i produkcja jest dostosowana do wymogów unijnych.

Funkcjonuje na terenie gminy jedno gospodarstwo agroturystyczne we wsi Górszczyzna. Gmina posiada warunki do rozwoju tej formy wykorzystania posiadanych walorów w większym zakresie. W produkcji roślinnej dominującą pozycję zajmuje żyto oraz ziemniak, a zwłaszcza w rejonie obejmującym wsie Tyszki, Gromadzyn do Lachowa.

Wielkość kompleksu 5-żytniego dobrego stwarza możliwość zwiększenia powierzchni uprawy pszenżyta mającego dotychczas niewielki udział w uprawie zbóż.

1.8. Zabudowa zagrodowa

Zgodnie z wykazem gruntów terenu zabudowy zagrodowej obejmują 371 ha gruntów, co stanowi 91,6% ogólnej powierzchni zabudowanej w gminie. Wąskie działki stanowiące barierę w rozbudowie występują we wsiach o większej liczbie gospodarstw jak Borkowo, Lachowo, Wincenta, Zabiele, w pozostałych problem ten dotyczy mniejszej grupy gospodarstw. Średnia wielkość działek zagrodowych waha się od 0,15 – 0,43 ha. Realizacja obiektów budowlanych (mieszkalne i inwentarskie) w gospodarstwach rolnych w ostatnich latach utrzymywała się na tym samym poziomie. Mogły być różnice w rodzajach obiektów.

Stopień wykorzystania budynków inwentarskich według danych spisu rolnego 1996 r. przedstawia się następująco:

Rodzaj budynku	Stopień wykorzystania w %		
	Wykorzystania na działalność		Nie wykorzystana
	rolnicza	pozarolnicza	
Obory	98,8	-	1,2
Chlewnie	97,3	-	2,7
Kurniki	99,7	-	0,3
Stodoły	99,1	-	0,9

Wykorzystanie budynków inwentarskich należy uznać za zadawalające. Nie stwierdzono użytkowania budynków na działalność pozarolniczą, jedynie były to budynki nie wykorzystane.

1.9. Obsługa produkcji rolnej

Rolę wiodącego ośrodka obsługi produkcji rolniczej pełni dla gminy miasto Kolno. Tu skoncentrowana jest większość jednostek świadczących usługi na rzecz rolnictwa.

Skup produktów rolnych prowadzi:

- Zakład Produkcji Mleczarskiej „Kurpianka” podległy Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekpol” oprócz tego, że mleko odbiera bezpośrednio od 102 rolników własnym transportem, posiada punkty na terenie gminy skupu we wsiach: Janowo, Łosewo, Niksowizna, Gromadzyn Stary, Wykowo, Okurowo, Kumelsk, Lachowo, Czerwone,
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Spożywczego PEPEES S.A. w Łomży posiada punkty skupu w Kielcach Starych. Część gminy obsługuje punkt skupu w Kolnie,
- skup zwierząt prowadzi osoba prywatna w Borkowie. Surowiec odbierają Zakłady Mięsne w Ostrołęce.

W środku produkcji zaopatrują sklepy zlokalizowane w Kolnie. Usługi weterynaryjne świadczą zakłady prywatne w Borkowie, Lachowie i Kolnie. Jednostki obsługi finansowej gminy oraz doradztwo rolnicze zlokalizowane są w Kolnie. Jedynie we wsi Lachowo jest filia Banku Spółdzielczego.

1.10. Przetwórstwo rolno - spożywcze

Produkty rolne przetwarzane są poza obszarem gminy, żywiec zaś prawie w całości poza terenem powiatu, a nawet województwa m.in. w Zakładach Mięsnych w Ostrołęce, Elku, Białymstoku. Mleko z terenu gminy przetwarzane jest przez Zakład Produkcji Mleczarskiej „Kurpianka” w Kolnie. Zboże w niewielkiej ilości przez Zakłady Produkcji Pasz w Kolnie.

2. POZAROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ PRODUKCYJNA

W 1999 roku pozarolniczą działalność produkcyjną prowadziło 14 jednostek zarejestrowanych w systemie Regon. Zatrudniały one łącznie 92 osoby. W większości były to zakłady małe i drobne prowadzące działalność w przetwórstwie drewna i płodów rolnych.

Wykaz ważniejszych spośród nich przedstawiono w tabeli:

Lp	Nazwa zakładu – lokalizacja	Rodzaj produkcji	Zatrudnienie
1.	Przedsiębiorstwo Prod.- Usługowe „DASTEX” – Czerwone	stolarka budowlana	24
2.	Zakład stolarski – Koziół	stolarka budowlana	9

3.	Zakład „Izobud”- Czerwone	materiały budowlane (suprema)	3
4.	Zakład tartaczniczy – Czerwone	drewno budowlane	7
5.	Zakład „TRAK-POL” – Wincenta	wyrób listew i parkietów	6
6.	Agencja „UNIWERSUS” Janowo	produkcja krawiecka	4

Funkcjonujące na terenie gminy zakłady nie wykorzystują potencjalnych możliwości, a zwłaszcza występujących tutaj zasobów siły roboczej, płodów rolnych oraz kruszyw. Charakterystyczną cechą struktury przestrzennej jest brak zakładów we wschodniej części gminy.

3. TURYSTYKA I WYPOCZYNEK

Obszarem o znaczących walorach turystycznych, na terenie gmin, jest rejon związany bezpośrednio z rzeką Pisą i przylegającymi do niej kompleksami leśnymi. Rzeka Pisa jest krajowym szlakiem turystyki wodnej łączącym jeziora mazurskie z rzeką Wisłą i dalej morzem Bałtyckim. W tym rejonie zlokalizowana jest w zasadzie cała, nieliczna, baza turystyczna, jaką dysponuje gmina. Okolice Kozła to rejon o największej koncentracji i różnorodności usług turystycznych. Znajduje się tu Ośrodek Turystyczny „Biebrza”, stacja wodna, baza harcerska, tereny rekreacyjne z plażą, stacją wodną i kortem tenisowym. W realizacji znajduje się restauracja z miejscami noclegowymi (w miejscu poprzedniej, która uległa spaleni).
Budownictwo lotniskowe, o większej koncentracji, zlokalizowane jest głównie na gruntach wsi Gietki, w sąsiedztwie rzeki Pisy. Pojedyncze obiekty lotniskowe występują również w miejscowości Waszki i Kozioł.

Przez obszar gminy przebiegają dwa szlaki turystyczne samochodowe i są to:

- droga krajowa nr 63 Kisielnica – Pisz,
- droga wojewódzka Turośl – Zabiele – Kołno,

oraz trasa piesza biorąca swój początek w miejscowości Morgowniki (gmina Nowogród) i przebiega przez Jurki, Dobrlas, rezerwat Łokieć, mogiła powstańców z 1863 roku (gmina Zbójna) rezerwat Taborzy (woj. mazowieckie), Charubin, Krusza, Turośl, rezerwat Ciemny Kąt, Leman, Zimna, Łacha (gmina Turośl), Kozioł, most na Pisie, Wincenta (gmina Kołno) – długość 67 km,

Część obszaru gminy związana bezpośrednio z Pisą to potencjalny obszar do dalszej koncentracji bazy turystycznej na terenie gminy Kołno.

VI. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. KOMUNIKACJA

1.1. Uwagi ogólne i uwarunkowania zewnętrzne dotyczące systemu komunikacyjnego

Gmina Kolno leży w północnej części Ziemi Łomżyńskiej, przy drodze krajowej nr 63 Łomża (Kisielnica) – Pisz (Giżycko). Przez gminę przebiega także droga wojewódzka nr 647 Stawiski – Turośl (Dęby).

W pobliżu obszaru gminy brak linii kolejowej, co jest związane z lokalizacją w obszarze bardzo słabo rozwiniętej sieci PKP. Oznacza to konieczność dowozu towarowego transportem samochodowym lub poprzez stację kolejową w Łomży z kosztownym transportem lananym opłacalnym dla przewozów powyżej 300 km .

Gmina jest w stosunku do tranzytu międzyregionalnego i wojewódzkiego położona średnio dogodnie - poza trasami międzynarodowymi, ale na trasie ruchu turystycznego i rekreacyjnego. Z powyższego względu, uprzednie plany zagospodarowania przestrzennego rezerwowały trasę obejścia miasta w ciągu drogi nr 63, po zachodniej stronie miasta w postaci obwodnicy o długości ok. 3,95 km. Nie przewidywano innych przełożeń dróg regionalnych i krajowych. Problemem o znaczeniu lokalnym (nie do uniknięcia) jest przejazd wszelkich „tranzytów miejscowych” przez obszary wsi. Uciążliwościom w godzinach szczytu można przeciwdziałać przez wydzielanie i izolację chodników oraz poprawę warunków bezpieczeństwa i widoczności na skrzyżowaniach i odcinkach wiejskich.

Teren gminy nie jest w istotny sposób dla komunikacji podzielony przez rzeki lub ukształtowanie terenu. Rozwój układu komunikacyjnego gminy nie jest też ograniczony przez inne czynniki gospodarcze.

Brak linii kolejowej i ograniczony dostęp do dróg krajowych wyższych klas oznacza peryferyjne położenie terenu gminy wobec głównych układów komunikacyjnych kraju. Jednocześnie należy zauważyć, że miasto i teren gminy Kolno jest małym ośrodkiem ruchotwórczym i wobec tego istnieje stosunkowo duża równowaga między potrzebami i uwarunkowaniami systemu transportowego.

Głównymi drogami o znaczeniu regionalnym lub powiatowym są drogi:

- droga krajowa Łomża nr 63 (Kisielnica) – Pisz – Giżycko
- droga wojewódzka nr 647 Stawiski – Dęby
- drogi powiatowe o znaczeniu lokalnym - wg planszy diagnozy.

Wysoka ranga drogi Kisielnica – Pisz jako ważnej drogi turystycznej i wakacyjnej została w ostatnim czasie dostrzeżona, co jest przyczyną podniesienia jej funkcji i oznaczenia numerowego w systemie dróg krajowych. Wg Zarządzenia nr 6 Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych z 9 maja 2000 r, droga krajowa Kisielnica – Pisz została włączona jako - droga nr 63 leżąca w ciągu drogi międzyregionalnej od granicy państwa – Węgorzewo – Giżycko – Łomża – Zambrów – Siedlce – Radzyń Podlaski – granica państwa.

Wpływ przyszłej drogi ekspresowej Warszawa – Białystok oraz jej odciążenia alternatywnego (droga Augustów – Łomża nr 61) jako połączenia z systemem dróg ruchu szybkiego jest dla terenu gminy Kolno niewielki i pośredni poprzez inne drogi krajowe lub wojewódzkie.

1.2. Sieć dróg kołowych

Obsługę komunikacyjną gminy zapewniają drogi nadrzędne w stosunku do obszaru miasta tj. odcinki dróg krajowych i wojewódzkich :

- Łomża (Kisielnica) – Pisz – Giżycko nr 63 (układ drogi południkowy),
- droga wojewódzka nr 647 – Stawiski – Dęby (układ drogi równoleżnikowy),

o długości w granicach gminy ok. 14 km (droga krajowa) + 18 km (droga wojewódzka) razem 32 km .

Układ zewnętrzny dróg uzupełniają drogi powiatowe i główne drogi gminne określone na planszy diagnozy. Powyższe drogi posiadają dogodne przebiegi w stosunku do zagospodarowania i zainwestowania terenu.

Przez teren gminy przebiega 17 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 109,1km. Drogi te posiadają funkcje lokalne, głównie rolnicze i obsługi mieszkańców. Drogi powiatowe nie są przeciążone i nie rodzą konfliktów urbanistycznych, poza koniecznością poszerzania pasów drogowych do szerokości normatywnej dla dróg klasy Z lub (etapowo) min. klasy L (odpowiednio 20 lub 15 m szerokości między liniami rozgraniczającymi). Należy się liczyć ze stałym wzrostem uciążliwości przebiegu głównych dróg przez centrum Kolna. Jednocześnie należy stwierdzić, że poza szczególnymi okresami ruchów rekreacyjnych i wakacyjnych ruch tranzytowy przez teren gminy jest w godzinach szczytu związany z regionem lub samym Kolnem. Zakładana dla Kolna konieczność budowy obwodnicy wynika głównie z docelowej konieczności podniesienia warunków ruchu tranzytowego i podniesienia stopnia bezpieczeństwa.

Powyższe drogi stanowią szkielet układu komunikacyjnego gminy. W studium określono, że w/w drogi, które wydzielono na planszy studium stanowią podstawowy układ komunikacyjny gminy. W świetle aktualnych przepisów powinny one posiadać docelowo klasę wg Rozporządzenia MTiGM z dnia 02.03.1999 r dla dróg krajowych „Gp” lub „G” dla dróg wojewódzkich „G” lub „Z”, dla dróg powiatowych klasę „Z” lub „L”.

Podstawowy układ komunikacyjny gminy jest uzupełniony o główne i najważniejsze drogi gminne. Drogi gminne wydzielone na planszach studialnych diagnozy posiadają i powinny posiadać klasę „L” i wyjątkowo „D”. Obecne przepisy formalne (w/w Rozporządzenie MTiGM z 1999 r) zobowiązują do kwalifikacji dróg i odpowiadających im ciągów ulic zgodnie z tabelą rozporządzenia, które już obecnie dla dróg krajowych przewiduje klasę G i Gp, a dla dróg powiatowych Z lub wyjątkowo L, niezależnie od obecnych szerokości pasa terenu i rzeczywistych parametrów technicznych. Na planszy infrastruktury pokazano sieć drogową gminy łącznie z dodatkowymi (ważnymi funkcjonalnie) drogami gminnymi klasy L i D.

Charakterystyczną cechą sieci dróg powiatowych jest lokalny, gminny charakter z ograniczoną ilością powiązań tranzytowych. W związku z powyższym drogi powiatowe pełnią w stosunkowo znacznym stopniu funkcje dróg gminnych obsługujących tereny przyległe do miasta (patrz schemat graficzny).

Wyżej wymienione drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe posiadają w obszarze gminy Kolno w 85% nawierzchnie twarde, bitumiczne. W części (ok. 60%) drogi te i odpowiadające im ciągi ulic nie posiadają należytej docelowo nośności warstw podbudowy jezdni. Oznacza to, że w przyszłości należy liczyć się z modernizacją podbudów głównych dróg. Mimo nie w pełni normatywnych standardów technicznych wyżej opisywanej sieci podstawowej dróg i ulic zapewnia ona dojazd do głównych obszarów zainwestowania gminy i wsi.

Wszystkie drogi i odpowiadające im (na terenach zainwestowanych) ulice posiadają obecnie w ok. 60% niedostateczne normatywnie szerokości pasów drogowych. Szerokości obecnych linii rozgraniczających pozwalają jednak na budowę prawidłowej jezdni (min. 7,0m) i chodników (min. po 2,0 m). Niezbędne poszerzenia pasów dróg dotyczą głównie obszarów zabudowy, skrzyżowań i wsi. Przewiduje się docelowe szerokości ulic podstawowych min. 15,0 m, dla wyższych klas minimum 20,0 m. Pozwala to na urządzenia pasa drogowego lub ulicznego, ale będzie niekiedy niewystarczające dla przeprowadzenia na terenach wsi lub miasta uzbrojenia podziemnego.

Na planszy diagnozy „Infrastruktury technicznej” pokazano przebiegi dróg ponadlokalnych i głównych dróg gminnych oraz określono lokalizację skrzyżowań do przebudowy ze względu na istniejącą geometrię wlotów i lokalizację miejsc niebezpiecznych.

W dalszej fazie opracowań urbanistycznych należy przeanalizować na tle potrzeb gospodarczych i specyfiki przestrzennej gminy, funkcjonalność i gęstość sieci drogowej, dostępność oraz zasady obsługi terenów ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia zjazdów z dróg o charakterze tranzytowym (klasy G i Gp), zagadnienia zbilansowania miejsc postojowych na terenach mieszkaniowych oraz zagadnienia budowy ciągów dojść pieszych i ścieżek rowerowych. Podstawowym zagadnieniem jest określenie wymagań i docelowej funkcji obwodnicy Kolna oraz zagadnień etapowania rozwoju sieci drogowej.

Oprócz dróg tranzytowych i ulic miejskich na terenie miasta Kolno w obszarze gminy występują drogi i ulice wewnętrzne (dojazdy gospodarcze i dojazdy na terenach wsi) oraz drogi zakładowe (np. drogi leśne). Drogi te nie podlegają szczegółowej analizie w ramach studium. Drogi i ulice o znaczeniu lokalnym nie wydzielone na rysunku planu są adaptowane w zakresie swej funkcji i przebiegu - mogą być modernizowane zależnie od potrzeb lokalnych.

Całość docelowej sieci dróg i ulic wymaga sukcesywnych modernizacji i przebudów, tak aby w ciągu około 20 najbliższych lat doprowadzić do ulepszenia nawierzchni i wzmocnienia słabej podbudowy oraz likwidacji miejsc niebezpiecznych, a także dostosowania do wymaganych przepisami parametrów technicznych.

Charakterystyka sieci drogowej i jej gęstość na terenie gminy Kolno przy powierzchni gminy 282,2 km² (wg danych statystycznych) wynosi: drogi gminne ogółem – 121 km, w tym: drogi o nawierzchni twardej – 86 km, o nawierzchni ulepszonej – 11 km, nieulepszone bruki i nawierzchnie żwirowe – 75 km, nawierzchnie gruntowe – 35 km.

W granicach gminy jest ok. 14 km dróg krajowych i 18 km dróg wojewódzkich - razem 32 km – daje to wskaźnik gęstości ok. 0,11 km/km² obszaru gminy. Ponadto należy doliczyć 17 ciągów dróg powiatowych o łącznej długości 109,1 km, co daje wskaźnik gęstości ok. 0,36 km/km² obszaru gminy.

W niniejszym studium do głównych dróg gminnych stanowiących uzupełnienie sieci podstawowej gminy zaliczono ok. 124,3 km, co daje wskaźnik gęstości ok. 0,41 km/km² obszaru gminy.

W fazie diagnozy studium wyznaczono sieć drogową podstawową gminy o następującej charakterystyce:

- ogółem drogi układu nadrzędnego i obecne gminne 0,88 km/km²,
- główne drogi gminne obecnie 0,41 km/km²,
- główne drogi gminne docelowo 0,65 km/km²,

1.3. Ocena stanu systemu dróg i zaplecza

W ostatnich czasach remonty i modernizacje dróg były nie wystarczające. Obecne wnioski związane z koniecznością podniesienia jakości dróg, dotyczą prawie całej sieci drogowej. Odnowy i modernizacje powinny polegać na naprawie warstw ścieralnych (poprawie równości i systemu odwodnień dróg) i także na wzmocnieniu konstrukcji niezależnie czy warstwa ścieralna jest jeszcze nie zdegradowana. W analizie studialnej ustalono postulowane przez projektantów wzmocnienia konstrukcji jezdni na drogach systemu podstawowego i drogach powiatowych, które są drogami rozwojowymi.

Należy przewidywać utwardzenie i docelową modernizacją (z dostosowaniem do wymagań projektowanych klas) wszystkich odcinków dróg określonych jako sieć podstawowa i pokazanych na planszy „Infrastruktura techniczna”.

W Kolnie znajdują się następujące obiekty zaplecza systemu transportowego (obsługujące także teren pozamiejski):

- 2 stacje paliw
- dworzec PKS – w Kolnie
- samochodowe warsztaty diagnostyczne i naprawcze (4 - 5 szt.)
- parkingi publiczne
- zaplecze zakładów transportowych i usługowych

Obsługa transportu PKS-u jest związana z drogami wojewódzkimi i powiatowymi Kolna oraz głównymi ciągami tras lokalnego PKS-u w kierunku Łomży, Pisz, Turośli i Stawisk. Główne ośrodki stref mieszkaniowych i wsi są rozłożone w odległościach od 3,5 – 5 km między sobą i są połączone drogami powiatowymi, a także częściowo drogami wyższego rzędu. Wszystkie większe wsie leżą bezpośrednio przy ciągu dróg powiatowych i posiadają połączenia PKS-u. Niedorozwój połączeń komunikacji występuje jedynie w odniesieniu do małych kolonii i pojedynczej, luźnej zabudowy zagrodowej rozproszony w terenach rolniczych.

1.4. Obciążenia i docelowe funkcje sieci drogowej

Na drogach gminy nie wykonywano badań natężeń ruchu. Pomiaru ruchu były wykonywane na wylotach dróg krajowych i wojewódzkich.

Ostatnie pomiary na ww odcinkach wykonano w ramach ogólnokrajowego pomiaru w roku 1995. Nowy pomiar wykonywany jest w ciągu roku obecnego (rok 2000), a jego wyniki będą opracowane i dostępne w roku 2001. Wobec powyższego w opracowaniu określono obciążenie ruchem wg pomiarów z lat ubiegłych wykonując uproszczoną prognozę na rok 2000.

Na planszy studialnej „Infrastruktura techniczna” pokazano wloty dróg głównych z parametrami obciążeń ruchowych:

a/ droga Kisielnica – Pisz nr 63

- wlot od Łomży

natężenie SRD – ok. 6200 pojazdów na dobę, w tym: ok. 78% sam. osobowych
ok. 7% sam. ciężarowych
ok. 4% autobusów

- wlot od Pisz

natężenie SRD – ok. 4400 pojazdów na dobę w tym: ok. 79% sam. osobowych
ok. 9% sam. ciężarowych
ok. 3% autobusów

b/ droga wojewódzka Stawiski-Turośl nr 647

- wlot od Stawisk

natężenie SRD – ok. 1500 pojazdów na dobę w tym: ok. 67% sam. osobowych
ok. 7% sam. ciężarowych
ok. 2% autobusów

- wlot od Turośli

natężenie SRD – ok. 1900 pojazdów na dobę w tym: ok. 71% sam. osobowych
ok. 97% sam. ciężarowych
ok. 4% autobusów

Ruch drogowy na drogach o znaczeniu regionalnym i krajowym na terenie województwa podlaskiego podwoił się w okresie ostatnich 10 lat. Jednak ta tendencja nie będzie zapewne trwała. Natężenia obecne i współczynniki wzrostów zostaną określone na podstawie tegorocznych (rok 2000) pomiarów ruchu. Na drogach powiatowych, a tym bardziej gminnych na terenie gminy nie występują natężenia ruchu powyżej 600 pojazdów na dobę. Natężenia takie nie wymagają specjalnego uwzględniania w opracowaniach komunikacyjnych gdyż są to wartości wyraźnie niższe niż przepustowości dwupasmowych dróg o szerokościach normatywnych jezdni. W związku z powyższym występowanie przeciążeń na drogach po-

wiatowych i gminnych może być związane tylko z incydentalnymi uroczystościami, dniami targowymi itp.

Obecne funkcje transportu drogowego wymagają wzmocnień konstrukcji jezdni dostosowujących do obciążenia i nacisków pojazdów transportowych.

Propozycje modernizacji i wzmocnień określone w diagnozie należy traktować jako ustalenia wstępne, gdyż prawidłowe decyzje wykonywania modernizacji zależą od badań szczegółowych nośności obecnej konstrukcji jezdni i rzeczywistego obciążenia.

Na rysunku planszy diagnozy „System transportowy” pokazano także skrzyżowania i miejsca niebezpieczne wymagające przebudowy lub modernizacji.

Docelowo należy przewidywać następujące klasy dla dróg i odpowiadającym im w ciągu odcinków ulic (wg Rozporządzenia MTiGM z 03.03.1999 r.):

- ulice i drogi krajowe – klasa Gp lub G
- drogi wojewódzkie – klasa G – wyjątkowo Z
- drogi powiatowe – klasa L lub Z (wg projektu sieci)
- drogi gminne – klasa D lub L (wg projektu sieci).

Wstępna analiza wykazała, że wszystkie odcinki dróg zaliczonych do podstawowego systemu drogowego nie spełniają wymagań (dla swego poziomu klasy) ww Rozporządzenia w zakresie parametrów technicznych i użytkowych, ilości włączeń, zasad obsługi terenów przyległych itp. Wyjątkiem są niektóre odcinki dróg dojazdowych, dla których wymagania normatywne są liberalne.

2. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Gmina Kolno zwodociągowana jest w około 22% (biorąc pod uwagę liczbę wsi objętych siecią wodociagową, wg stanu z lipca 2000 roku). Dla porównania, średni procent zwodociągowania wsi w województwie podlaskim wynosi 65% (wg stanu z 31.12.1998 r). Liczba gospodarstw podłączonych do sieci wodociagowej wynosi 748, co stanowi 44% ogółu. W gminie wodociągami zbiorowymi, o ogólnej długości 65 km, objętych jest 10 wsi. Są to przeważnie wsie o największej liczbie mieszkańców, o zwartej zabudowie.

2.1. Wodociągi grupowe

W gminie funkcjonują następujące wodociągi grupowe:

1) Wodociąg „Lachowo”

Ujęcie i stacja wodociagowa

Wodociąg oparty jest na dwóch studniach głębinowych o następujących parametrach:

Lp	Nr studni	Głębokość (m)	Wydajność (m ³ /h)	Rok wykonania	Rodzaj studni
1.	Nr 1	brak danych	50	1981	podstawowa
2.	Nr 2	brak danych	24	1984	awaryjna

Studnie zlokalizowane są na terenie działki ujęcia i stacji wodociągowej, która jest własnością Zakładu Rolnego w Lachowie POHZ w Grabowie. Woda z w/w studni podawana jest na sieć bez uzdatniania. Jakość wody odbiega od norm dla wód pitnych, bowiem zawiera ona trudne do usunięcia ponadnormatywne związki azotanów. Zgodnie z pismem Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kolnie z 4.04.2000 roku, należy podjąć działania zmierzające do poprawy jakości wody. Dlatego też w „Koncepcji zaopatrzenia w wodę gminy Kolno” ujęcie to nie będzie pozostawione do dalszej eksploatacji. Istniejąca sieć wodociągowa będzie włączona do wodociągu grupowego „Kumelsk”, a ujęcie przeznaczone wyłącznie na potrzeby gospodarcze Zakładu Rolnego w Lachowie.

Zatwierdzone zasoby wód podziemnych w kategorii „B” zostały określone na 50 m³/h. Pozwolenie wodno-prawne ogranicza pobór wód do 100 m³/d, a praktycznie pobór waha się między 40-60 m³/d. Studnie pracują na zmianę, ale głównie eksploatowana jest studnia Nr1.

Projekt stref ochronnych ujęcia, opracowany we wrześniu 1998 roku, wyznaczał jedynie strefę ochrony bezpośredniej o promieniu 10 m.

Zasięg wodociągu

Do ujęcia i stacji wodociągowej w Lachowie podłączona jest oprócz Lachowa wieś Kiełcze Stare. Długość sieci wodociągowej wynosi 8 km, a do sieci podłączonych jest 107 gospodarstw. Długość przyłączy wodociągowych wynosi 2,7 km.

2) Wodociąg grupowy „Kumelsk”

Ujęcie i stacja wodociągowa

Wodociąg oparty jest na dwóch studniach głębinowych o następujących parametrach:

Lp	Nr studni	Głębokość (m)	Wydajność (m ³ /h)	Rok wykonania	Rodzaj studni
1.	Nr 1	82	77	1973	podstawowa
2.	Nr 2	75	58	1984	rezerwowe

Pozwolenie wodno-prawne na pobór wód podziemnych i eksploatację ujęcia oraz stacji wodociągowej zostało wydane na okres 5 lat i jest aktualne do 31.08.2003 roku. Maksymalny pobór wody nie może przekraczać $Q_{d\dot{s}r} = 300 \text{ m}^3/\text{d}$. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne

ne wód podziemnych w kategorii „B” wynoszą $Q = 77,5 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 10,4 m. Ujęcie jest własnością Urzędu Gminy.

Według „Projektu stref ochronnych ujęcia wód podziemnych” opracowanego przez uprawnionego geologa Ryszarda Januskiewicza, ustanowiona została strefa ochrony bezpośredniej o promieniu 8 m. Strefa ochrony pośredniej nie została wyznaczona ze względu na głębokość posadowienia filtra oraz skład warstwy wodonośnej z ciągłą nieprzepuszczalną warstwą o miąższości przekraczającej 2 m.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody. Do poboru, uzdatniania, magazynowania i pomiaru wody służą następujące urządzenia: 2 pompy głębinowe, 3 odzłaziacze, 2 hydrofory, sprężarka, chlorator i wodomierz. Wody popłuczne odprowadzane są do rowu poprzez 3 – komorowy osadnik do rowu otwartego.

Zasięg wodociągu

Do wodociągu grupowego „Kumelsk” podłączone są wsie: Kumelsk i Kowalewo, a opracowany jest projekt zewnętrznej sieci wodociągowej obejmującej wsie: Truszki Zalesie, Truszki Patory, Truszki Kucze i Glinki. Długość istniejącej sieci wodociągowej wynosi 4,8 km. Ilość wykonanych przyłączy wodociągowych wynosi 71 sztuk.

3) Wodociąg grupowy „Zabiele”

Ujęcie i stacja wodociągowa

Wodociąg oparty jest na dwóch studniach głębinowych o następujących parametrach:

Lp	Nr studni	Głębokość (m)	Wydajność (m^3/h)	Rok wykonania	Rodzaj studni
1.	Nr 1	79	75	1973	podstawowa
2.	Nr 2	78	80	1985	podstawowa

Pozwolenie wodno-prawne na pobór wód podziemnych i eksploatację ujęcia oraz stacji wodociągowej zostało wydane na okres 10 lat i jest aktualne do 31.12.2007 roku. Maksymalny pobór wody nie może przekraczać $Q_{dbr} = 595 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{dmax} = 801 \text{ m}^3/\text{d}$. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w kategorii „B” wynoszą $Q = 73 \text{ m}^3/\text{h}$.

Według „Projektu stref ochronnych ujęcia wód podziemnych” opracowanego przez uprawnionego geologa, ustanowiona została strefa ochrony bezpośredniej o promieniu 10 m. Strefa ochrony pośredniej obejmuje teren wokół ujęcia o promieniu 200 m.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody. Do poboru, uzdatniania, magazynowania i pomiaru wody służą następujące urządzenia: 2 pompy głębinowe, 3 odżelaziacze, 2 zbiorniki hydroforowe, 2 sprężarki, chlorator i 3 wodomierze.

Zasięg wodociągu

Do wodociągu grupowego „Zabiele” podłączona jest oprócz wsi Zabiele, wieś Czerwone. Według informacji Urzędu Gminy, długość sieci wodociągowej wynosi 21,4 km (stan na koniec 1999 roku), a ilość wykonanych przyłączy wodociągowych wynosi 293 sztuki.

Opracowana została dokumentacja techniczna na sieć wodociągową obejmującą kolonijną zabudowę wsi Czerwone.

4) Wodociąg grupowy „Janowo”

Ujęcie i stacja wodociągowa

Wodociąg oparty jest na dwóch studniach głębinowych o następujących parametrach:

Lp	Nr studni	Głębokość (m)	Wydajność (m ³ /h)	Rodzaj studni
1.	Nr 1	51	50	podstawowa
2.	Nr 2	53	55	podstawowa

Pozwolenie wodno-prawne na pobór wód podziemnych i eksploatację ujęcia oraz stacji wodociągowej zostało wydane na okres 10 lat i jest aktualne do 31.08.2004 roku. Maksymalny pobór wody nie może przekraczać $Q_{dbr} = 290 \text{ m}^3/\text{d}$. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w kategorii „B” wynoszą $Q = 50 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 7,65 m.

Według „Projektu stref ochronnych ujęcia wód podziemnych” ustanowiona została strefa ochrony bezpośredniej o promieniu 8 m. Strefa ochrony pośredniej ze względu na skład warstwy wodonośnej nie jest wymagana.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody. Do poboru, uzdatniania, magazynowania i pomiaru wody służą następujące urządzenia: 2 pompy głębinowe, 3 odżelaziacze, 2 hydrofory, sprężarka, chlorator i wodomierz.

Wody z płukania filtrów oczyszczane są w sześciokomorowym odstojniku popłuczyn i odprowadzane do rowu melioracyjnego.

Zasięg wodociągu

Do wodociągu grupowego „Janowo” podłączone są wsie: Janowo, Łosewo i Niksowizna. Długość sieci wodociągowej wynosi 18 km. Ilość gospodarstw podłączonych do sieci wodociągowej to 134 sztuki.

1.2. Zaopatrzenie w wodę pozostałych wsi

Wieś Borkowo podłączona jest do wodociągu grupowego „Korzeniste” z gminy Mały Płock. Długość sieci wodociągowej wynosi 6,55 km, wykonano 143 przyłącza wodociągowe o długości 4,5 km.

3. ODPROWADZENIE ŚCIEKÓW

Na terenie gminy nie jest rozwiązana gospodarka ściekowa. Ścieki sanitarne odprowadzane są głównie do zbiorników z przeznaczeniem do wywożenia. Najbliższa oczyszczalnia ścieków z punktem zlewnym jest usytuowana w Stawiskach i wywożenie ścieków na odległość około 15 km jest bardzo kosztowne.

Wprowadzenie we wsiach scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej powinno być rozpatrywane z uwzględnieniem następujących kryteriów:

- w miejscowościach posiadających sieć wodociągową,
- w miejscowościach o największym w skali gminy procencie ludności w ogóle, a produkcyjnej w szczególności oraz o najprężniejszej gospodarce,
- w miejscowościach, w których zlokalizowane są lub będą zakłady obsługi ludności odprowadzające w skali lokalnej znaczne ilości ścieków takie jak: szkoła, ośrodek gminy, zlewnia mleka,
- we wsiach, gdzie przewiduje się znaczny rozwój budownictwa bądź turystyki.

Po uwzględnieniu powyższych kryteriów, w pierwszej kolejności do skanalizowania należy przewidzieć wieś: Czerwone, Borkowo, Janowo, Lachowo oraz Zabiele i Zaskrodzie.

4. ZAOPATRZENIE W GAZ

Istniejący system gazociągów wysokiego ciśnienia na terenie naszego województwa nie pozwala na bezpośrednie zaopatrzenie w gaz przewodowy gminy Kolno. Brak aktualnego programu i deklaracji mieszkańców na pobór gazu również nie pozwala na dokładne sprecyzowanie możliwości zaopatrzenia w gaz przewodowy gminy.

Główne elementy realizacji systemu gazowniczego zapewniające dostawę gazu ziemnego to budowa: gazociągu magistralnego o średnicy 200 mm (przedłużenie gazociągu z Łomży), gazociągu o średnicy 100 mm (odgałęzienia od gazociągu magistralnego), stacji redukcyjnej I-go stopnia w okolicy miasta Kolno oraz sieci gazowej średniego ciśnienia obejmującej poszczególne wsie. Ze względu na dużą odległość czasową budowy systemu zaopatrzenia

w gaz przewodowy wskazane jest utrzymanie i rozwijanie stosowania gazu propan – butan przez mieszkańców gminy.

5. ELEKTROENERGETYKA

Gmina Kolno zasilana jest w energię elektryczną z istniejącej stacji transformatorowej 110/15 kV GPZ w Kolnie, zasilonej liniami napowietrznymi 110 kV krajowego systemu sieci WN. Przez teren gminy przebiega linia napowietrzna 110 kV Ostrołęka – Kolno – Ełk oraz Kolno – Biała Piska. Również przez teren gminy przebiega tranzytowo linia napowietrzna 220 kV Ostrołęka – Ełk.

Na terenie gminy znajdują się 112 stacje transformatorowe 15/0,4 kV o łącznej mocy transformatorów 6867 kVA. Są to słupowe stacje transformatorowe typu ŻH, STS lub STSa.

Odbiorcy energii elektrycznej są obsługiwani przez posterunek energetyczny w Kolnie oraz w Stawiskach.

5.1. Wykaz stacji transformatorowych 15/0,4 kV

(kwiecień, 2000 r.)

L/p	Nr stacji - nazwa	Typ stacji transformatorowej	Moc transform. kVA
1.	74 – Gromadzyń Stary 1	STSpb - 20/250	63
2.	1846 – Gromadzyń Stary 2	STSpb - 20/250	63
3.	1847 – Gromadzyń Stary 3	STSpb - 20/250	63
4.	251 – Gromadzyń Wykno	STSa – 20/250	63
5.	252 – Tyszki Łabno	STSa - 20/250	63
6.	94 - Czernice	STSa – 20/250	50
7.	250 - Pachuczyn	STSa – 20/250	30
8.	248 – Obiedzino	STSa – 20/250	63
9.	1177 – Obiedzino kol.	STSa – 20/100	25
10.	249 – Świątki Rydzewo	STSa – 20/250	50
11.	14 – Wścieklice 1	STSa – 20/250	63
12.	1805 – Wścieklice 2	STSa – 20/100	63
13.	270 - Zaskrodzie 1	STSa – 20/250	100
14.	1588 – Zaskrodzie 2	STSa – 20/250	63
15.	1589 – Zaskrodzie 3	STSa – 20/100	40

16.	1202 - Koziki	STSa – 20/250	75
17.	1090 – Koziki kol.	STSa – 20/100	30
18.	274 - Kossaki	STSa – 20/250	63
19.	1236 – Bialiki 1	STSa – 20/100	30
20.	1237 – Bialiki 2	STSa – 20/100	63
21.	253 - Rupin	STSa – 20/250	40
22.	254 – Bialiki Wykowo	STSpb – 20/250	100
23.	739 – Wykowo kol.	ZH – 15B	20
24.	257 - Górskie	B - 2J	63
25.	255 – Tyski Wądołowo	B – 2J	30
26.	256 - Wszebory	B – 2J	40
27.	258 - Żebry	B – 2J	75
28.	259 – Kielcze Stare	B - 2J	63
29.	1434 – Kielcze St. skup ziemn.	STSa – 20/100	100
30.	260 – Brzozowo 1	STSa – 20/100	63
31.	1752 – Brzozowo 2	STSa – 20/100	63
32.	1251 – Brzowski Nowe	STSa – 20/100	30
33.	1736 - Brzowski	STSa – 20/250	50
34.	261 - Okurowo	STSa – 20/250	100
35.	263 – Danowo 1	STSa – 20/250	30
36.	1657 – Danowo 2	STSa – 20/250	40
37.	1258 – Danowo kol.	STSa – 20/100	40
38.	1813 – Filipki Duże 1	STSa – 20/250	75
39.	1817 – Filipki Duże 3	STSa – 20/100	40
40.	262 – Filipki Małe	STSa – 20/250	63
41.	73 – Kielcze Kopki	B – 2 A	40
42.	82 – Lachowo 1	B – 2J	63
43.	1494 – Lachowo 2	STSa – 20/250	63
44.	1495 – Lachowo 3	STSa – 20/250	63
45.	- Lachowo PGR	slupowa	63
46.	1077 – Lachowo MBM	STS – 20/100	63
47.	- Lachowo	slupowa	63

48.	66 - Kumelsk	B - 2J	63
49.	1200 - Kumelsk hydr.	STSa - 20/250	100
50.	1180 - Truszki Zalesie	STSa - 20/100	63
51.	70 - Kowalewo	B - 2J	63
52.	75 - Truszki Patory	STS - 20/100	100
53.	85 - Glinki	B - 2J	63
54.	889 - Glinki szkoła	STSB - 250	160
55.	1107 - Czerwone kol. 1	STS - 20/100	100
56.	790 - Czerwone 1	ZH - 15B	63
57.	791 - Czerwone 2	ZH - 15B	30
58.	792 - Czerwone 3	ZH - 15B	63
59.	1591 - Czerwone szkoła	STSa - 20/250	100
60.	264 - Czerwone	STSa - 20/250	75
61.	1379 - Czerwone kol. 2	STSa - 20/100	63
62.	559 - Czerwone cegielnia	ZH - 15A	30
63.	793 - Czerwone 4	ZH - 15B	20
64.	266 - Wincenta 1	STSa - 20/250	160
65.	1554 - Wincenta 2	STSa - 20/250	63
66.	265 - Koziół	STSa - 20/250	40
67.	1262 - Koziół gospoda 1	STSa - 20/250	250
68.	1681 - Koziół 2	STSa - 20/250	63
69.	1682 - Koziół 3	STSa - 20/250	100
70.	1683 - Koziół gospoda 2	STSa - 20/250	63
71.	403 - Górszczyzna	ZH - 15B	63
72.	1624 - Zabiele hydr.	STSa - 20/100	100
73.	267 - Zabiele 3	STSa - 20/250	63
74.	268 - Zabiele 2	STSa - 20/250	50
75.	269 - Zabiele 1	STSa - 20/250	50
76.	395 - Zabiele kol.	ZH - 15B	63
77.	992 - Zabiele 4	STS - 20/100	20
78.	993 - Zabiele 5	STS - 20/100	63
79.	1259 - Zabiele 6	STSa - 20/250	63

80.	1550 – Zabiele 7	STSa – 20/250	63
81.	1551 – Zabiele 8	STSa – 20/250	63
82.	1133 – Samule kol.	STSa – 20/100	40
83.	397 - Kolimagi	ZH – 15B	30
84.	1238 – Waszki 1 kol.	STSa – 20/100	75
85.	1239 – Waszki 3 kol.	STSa – 20/100	30
86.	1372 – Janowo kol. 1	STSa – 20/100	40
87.	296 - Janowo	STSa – 20/250	100
88.	768 – Janowo 1	ZH – 15B	63
89.	769 – Janowo 2	ZH – 15B	63
90.	770 – Janowo 3	ZH – 15B	63
91.	771 – Janowo 4	ZH – 15B	63
92.	772 – Janowo 5	ZH – 15B	30
93.	846 – Janowo 6	ZH – 15A	30
94.	394 - Łosewo	STSa – 20/250	40
95.	562 - Niksowizna	ZH – 15A	63
96.	1195 – Piasutno leśniczówka	STSa – 20/100	25
97.	1121 – Gietki 1	STSa – 20/100	25
98.	1122 – Gietki 2	STSa – 20/100	40
99.	1123 – Gietki 3	STSa – 20/100	40
100.	1124 – Gietki 4	STSa – 20/100	40
101.	1125 – Gietki 5	STSa – 20/100	40
102.	34 – Borkowo 1	STSa – 20/250	50
103.	510 - Borkowo 2	ZH – 15A	50
104.	604 - Borkowo kol	ZH – 15A	63
105.	1260 - Borkowo 3	STSa – 20/250	63
106.	1261 - Borkowo 4	STSa – 20/250	160
107.	787 - Borkowo kol. 5	ZH – 15B	50
108.	789 - Borkowo kol. 6	ZH – 15B	63
109.	788 - Borkowo kol. 4	ZH – 15B	40
110.	1168- Borkowo Kółko Rolnicze	STSa – 20/100	63
111.	1235 – Zaskrodzie kol.	STSa – 20/100	40

112.	- Borkowo Młyn		63
	Razem:		6867

Istniejąca sieć elektroenergetyczna nie we wszystkich częściach gminy jest w zadowalającym stanie technicznym. W następujących rejonach istniejąca napowietrzna sieć elektroenergetyczna SN i nn ze względu na zbyt małe przekroje przewodów i zły stan techniczny wymagają przeprowadzenia remontu i modernizacji:

wieś Górskie, Żebry, Glinki, Kielcze Kopki, Kolimagi, Zabiele Zakaleń, Zabiele Dreski, Koziki, Waszki.

Również przeprowadzenia modernizacji wymagają ciągi linii Kolno – Janowo oraz Kolno – Danowo z odgałęzieniem do Grabowa.

Aktualnie w gminie, ze względu na konfigurację sieci elektroenergetycznej SN i jej stan techniczny, dostarczana jest moc i energia elektryczna do odbiorców w ilości przez nich zapotrzebowanych. W GPZ-cie są rezerwy mocy elektrycznej, jednak ze względu na oddaloną jego lokalizację odbiorcy o większych niż standardowe zapotrzebowanie na moc i energię elektryczną muszą liczyć się z podjęciem kosztownych inwestycji z zakresu elektroenergetyki.

5.2. Wnioski

- Istniejąca sieć elektroenergetyczna 15 kV wymaga częściowego remontu i modernizacji.
- Ilość stacji transformatorowych oraz moc transformatorów nie jest wystarczająca w stosunku do potrzeb.
- Szacuje się, że niektóre odcinki linii komunalno – oświetleniowych nn wymagają przeprowadzenia remontu i modernizacji.
- W miarę wzrostu zapotrzebowania na moc i energię elektryczną zajdzie konieczność budowy nowych odcinków linii napowietrznych 15 kV wraz ze stacjami transformatorowymi 15/0,4 kV.
- Zachodzi konieczność wyznaczenia technicznych stref ochronnych od istniejących i projektowanych linii napowietrznych 15 kV, 110 kV oraz 220 kV do istniejących i projektowanych obiektów kubaturowych.

VII. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU

W zakresie rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- położenie gminy w obszarze „Zielonych Płuc Polski” stwarzające możliwość ekologicznej promocji gminy,
- występowanie obszarów o korzystnych warunkach do rozwoju intensywnej produkcji rolnej,
- wysokie walory turystyczne gminy:
  - występowanie terenów i obiektów objętych przyrodniczą ochroną konserwatorską - Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi, użytki ekologiczne, pomniki przyrody,
  - występowanie wód Pisy,
  - duże kompleksy leśne o korzystnych dla rekreacji siedliskach (Uroczysko Koziół – Łacha),
  - zachowane środowisko kulturowe regionu etnograficznego Kurpiowszczyzny – architektura i folklor,
- występowanie obiektów dziedzictwa kulturowego umożliwiających rozwój turystyki krajoznawczej, w tym:
  - zespoły i obiekty zabytkowe – Borkowo (kościół), Lachowo (kościół, zespół dworski – parkowy),
  - zabytki archeologiczne - Truszki Zalesie i Czerwone - grodziska wczesnośrednio-wieczne,
- przebieg szlaków turystycznych:
  - samochodowego – drogą krajową nr 63 Kisielnica – Pisz w kierunku Wielkich Jezior Mazurskich oraz drogą wojewódzką Stawiski – Turośl,
  - wodnego – rzeką Pisą – krajowy szlak łączący jeziora mazurskie z Narwią i Wisłą,
  - pieszo – rowerowego,
- występowanie zasobów siły roboczej, płodów rolnych oraz złóż kopalin umożliwiających rozwój funkcji produkcyjnej,
- dobra dostępność komunikacyjna - przebieg drogi krajowej nr 63 Kisielnica - Pisz,
- dobra dostępność do sieci elektroenergetycznej – stacja transformatorowa 110/15 kV w Kolnie.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- ograniczenia rozwoju przestrzennego i funkcji osadniczej wynikające z potrzeby ochrony:
  - rolniczej przestrzeni produkcyjnej (występowanie gleb chronionych),
  - najbardziej cennych ekosystemów wodno – łąkowych w dolinach cieków wodnych i innych obniżen terenowych,
  - złóż surowców,
- ograniczenia w zagospodarowaniu:
  - na terenach objętych przyrodniczą ochroną konserwatorską (Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi – projektowany Kurpiowski Park Krajobrazowy),
  - w strefach ochronnych ujęć wody,
  - korytarzy infrastruktury technicznej (linie elektroenergetyczne 110 kV i 220 kV),
- przebieg ruchu tranzytowego przez tereny zabudowy wsi ,
- peryferyjne położenie gminy wobec głównego układu komunikacyjnego kraju.

W zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- położenie zachodniej części obszaru gminy w zasięgu krajowej sieci ekologicznej ECONET PL (część Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi),
- położenie gminy w obszarze funkcjonalnym Zielone Płuca Polski,
- występowanie udokumentowanych i perspektywicznych złóż kruszyw naturalnych o znaczeniu lokalnym, umożliwiających rozwój przemysłu materiałów budowlanych,
- występowanie znacznych powierzchni gruntów ornyczych o dobrej przydatności rolniczej (III – IV klasa), głównie w środkowej części gminy,
- występowanie użytków zielonych III i IV klasy bonitacyjnej w obrębie zmeliorowanych dolin rzecznych, umożliwiających rozwój intensywnej hodowli bydła,
- bogata sieć hydrograficzna (Pisa, Wincenta, Skroda, Dzierzbia i szereg cieków beziemiennych) oraz możliwość retencji wód powierzchniowych poprzez realizację zbiorników wodnych,
- poprawa stanu sanitarnego wód powierzchniowych w wyniku częściowego rozwiązania gospodarki ściekowej w mieście Kolno oraz szansa na dalszą poprawę – podjęte prace związane z budową oczyszczalni ścieków komunalnych w Kolnie,

- dobre warunki aerosanitarne przy braku większych źródeł emisji do powietrza atmosferycznego (podwyższone stężenia pyłów i gazów pojawiają się okresowo w sezonie grzewczym i w sąsiedztwie głównych dróg oraz w okolicach wytwórni mas bitumicznych zlokalizowanej we wschodniej części miasta Kolno),
- korzystne warunki dla rozwoju różnych form turystyki, wypoczynku i rekreacji, szczególnie w sąsiedztwie rzeki Pisy,
- położenie wzdłuż szlaku turystycznego wiodącego na Pojezierze Mazurskie - wodnego i samochodowego,
- występowanie lasów o znaczących wartościach gospodarczych,
- znaczny stopień lesistości mający istotny wpływ na walory klimatyczne i krajobrazowe.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- dominacja gruntów ornych o średnio i mało korzystnych warunkach dla produkcji rolnej – V i VI klasy (około 60%),
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych, w tym pochodzenia zewnętrznego, utrudniających obecnie rozwój funkcji turystyczno-wypoczynkowej,
- zagrożenia dla ekosystemów łąkowo-wodnych w dolinie Pisy z uwagi na postępujący proces erozji dennej wód rzecznych,
- pogorszone warunki aerosanitarne w okolicach Kolna z uwagi na działalność wytwórni mas bitumicznych oraz innych miejskich źródeł emitujących zanieczyszczenia do atmosfery, głównie źródeł ciepła w okresie grzewczym,
- nierozwiązana w pełni gospodarka odpadami stałymi z uwagi na stan techniczny wysypiska, który nie odpowiada wymogom ekologicznym i sanitarnym dla tego rodzaju obiektów,
- konieczność organizacji systemu zbiórki, selekcji i transportu odpadów stałych,
- występowanie zdegradowanych terenów poeksploatacyjnych kruszywa naturalnego.

W zakresie rozwoju demograficznego, rynku pracy i warunków życia ludności

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- korzystna struktura wieku charakteryzująca się wysokim (51,2%) udziałem ludności w wieku produkcyjnym,
- dobra dostępność do placówek handlowych, szkół podstawowych, pocztowych i ochrony zdrowia.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- stosunkowo niski standard świadczonych usług, zwłaszcza w zakresie handlu i upowszechniania kultury,
- wzrastający udział ludności w wieku poprodukcyjnym,
- duże rozmiary bezrobocia, szczególnie wśród absolwentów,
- niski poziom wykształcenia wśród bezrobotnych,
- peryferyjne położenie gimnazjum we wschodniej części gminy,
- niekorzystne warunki mieszkaniowe.

W zakresie rolnictwa

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- korzystna struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 15,7 ha. Właściwe warunki do tworzenia gospodarstw rodzinnych,
- dobrze rozwinięta produkcja zwierzęca,
- duży udział gospodarstw produkujących na rynek,
- korzystna struktura wielu użytkowników. Ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (18 – 44 lat),
- wysoka produkcja towarowa gospodarstw,
- dobre wykorzystanie budynków inwentarskich,
- korzystne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz agroturystyki zwłaszcza we wschodniej części gminy jako dodatkowego źródła dochodu,
- rozwinięta produkcja drobiarska.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- niska jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej zwłaszcza we wschodniej części gminy,
- niski wskaźnik zmeliorowania użytków rolnych oraz słaby stan istniejących urządzeń melioracyjnych,
- brak zakładów świadczących usługi na rzecz rolnictwa,
- brak zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego,
- braki w wyposażeniu w infrastrukturę techniczną,
- niski udział zbóż intensywnych w strukturze zasiewów,
- brak pozarolniczych miejsc pracy na wsi,
- trudności ze zbytem produktów rolnych,

- spadek opłacalności produkcji rolnej.

W zakresie gospodarki

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- duże rezerwy siły roboczej oraz zasobów płodów rolnych takich jak: mleko, zboża, ziemniaki.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- brak wartościowych złóż surowców mineralnych,
- mało chłonny rynek zbytu,
- niekorzystne położenie komunikacyjne:
  - brak linii kolejowej,
  - peryferyjne położenie w stosunku do głównych szlaków komunikacyjnych kraju.

W zakresie turystyki i wypoczynku

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- położenie na trasie turystycznej w kierunku Pojezierza Mazurskiego,
- szlak wodny Pisy umożliwiający rozwój różnych form turystyki wodnej,
- obecność kompleksów leśnych o korzystnych warunkach dla organizowania różnych form turystyki, szczególnie w niedalekim sąsiedztwie rzeki Pisy,
- walory wędkarskie rzeki Pisy.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- zbyt mała promocja walorów turystycznych rejonu Pisy,
- znaczny stopień zanieczyszczenia wód powierzchniowych ograniczający możliwości kąpieliskowe,
- nieliczna baza turystyczna o niskim standardzie użytkowym.

W zakresie komunikacji

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- funkcja i połączenia drogi krajowej wraz z miastotwórczym potokiem ruchu rekreacyjnego,
- możliwość realizacji obejścia Kolna,
- zrównoważony stosunek obciążenia ruchem w stosunku do stopnia rozwoju sieci drogowej regionu.

Uwarunkowania ograniczające rozwój :

- braki ulepszonych nawierzchni ulic i dróg lokalnych i gminnych,
- zły stan techniczny dróg i niska nośność podbudów jezdni,
- braki w rozwoju zaplecza ruchu kołowego w regionie i gminie,
- zbyt wąskie pasy drogowe ulic i głównych dróg tranzytowych,
- niedorozwój sieci drogowej na niektórych obszarach gminy,
- brak dostępu do komunikacji kolejowej.

W zakresie zaopatrzenia w wodę

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- istniejące 4 ujęcia oraz stacje wodociągowe i 65 km sieci wodociągowej obejmującej 10 wsi,
- opracowana Koncepcja zaopatrzenia w wodę 25 wsi położonych na terenie gminy Kolno z wodociągu „Kolno” i „Kumelsk”.

Uwarunkowania ograniczające rozwój

- brak sieci wodociągowej w 34 wsiach.

W zakresie odprowadzenia ścieków

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- brak rozwiązanej gospodarki ściekowej na terenie gminy i w mieście Kolno.

W zakresie elektroenergetyki

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- lokalizacja stacji transformatorowej 110/15 kV (GPZ) w Kolnie posiadającej rezerwy mocy elektrycznej.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- konieczność przeprowadzania remontów i modernizacji istniejących urządzeń elektroenergetycznych SN i nn, linii komunalno – oświetleniowych na niektórych obszarach wiejskich,
- konieczność przeprowadzania modernizacji niektórych istniejących ciągów liniowych 15 kV,

- ze względu na oddaloną lokalizację GPZ należy liczyć się z podjęciem kosztownych inwestycji z zakresu elektroenergetyki (dla potrzeb nowych inwestycji),
- konieczność zachowania stref ochronnych od istniejących linii napowietrznych 220 kV, 110 kV i 15 kV, co powoduje ograniczenia w zagospodarowaniu terenu.

W zakresie zaopatrzenia w gaz

Warunkowania ograniczające rozwój:

- brak sieci gazowej wysokiego ciśnienia w tej części województwa ograniczający możliwość zaopatrzenia w gaz przewodowy gminy.